

รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป
สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2*

BLENDED LEARNING MANAGEMENT MODEL IN THE NEXT NORMAL ERA FOR
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE PATHUM THANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

พงษ์วุฒิ ดวงศรี*, ทรงยศ แก้วมงคล, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ

Phongwut Doungsr*, Songyos Kawmongkon, Khawanying Sriprasertpap

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, North Bangkok University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: Pong_wut12025@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและตรวจสอบรูปแบบของการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป และ 2) ประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในการประเมินรูปแบบกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษา การบริหารงานวิชาการ การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการส่งเสริมและพัฒนากิจการการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.46) และ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.53) ตามลำดับ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ การเรียนรู้แบบผสมผสาน ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.43) 2) ผลการประเมินรูปแบบโดยครูผู้สอน พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.58) และ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.57) โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ การส่งเสริมและพัฒนากิจการการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.57) และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ การพัฒนาสิ่งที่ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ: รูปแบบ, การเรียนรู้แบบผสมผสาน, ยุคปกติวิถีถัดไป, โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

This research aimed to 1) Develop and validate a model of blended learning management

in the next normal era, and 2) Evaluate the model of blended learning management the next normal era for opportunity expansion schools under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 2. The study employed mixed-methods research design. The qualitative phase was conducted through semi-structured interviews with seven experts, including four school administrators holding doctoral degrees and three university lecturers specializing in information technology. Data were collected using semi-structured interview protocols and evaluation forms assessing appropriateness, feasibility, and usefulness of the proposed model. The quantitative phase involved 40 teachers responsible for instructional management, selected through cluster and simple random sampling. The research instruments consisted of evaluation forms on appropriateness and usefulness. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research findings revealed that: 1) The developed model comprised four key components: educational administration processes, academic administration, blended learning, and promotion and development of learning management administration. The overall appropriateness and feasibility of the model were rated at the highest level ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.46) and ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.53). Among these, blended learning received the highest mean score for appropriateness ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.43). 2) The evaluation of the model by teachers indicated that both appropriateness and usefulness were rated at the highest level ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) and ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57). The component with the highest mean score for appropriateness was the promotion and development of learning management administration ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.57), while the sub-component with the highest mean score was the development of essential learner competencies ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.52).

Keywords: Model, Blended Learning, Next Normal Era, Opportunity Expansion School

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้กำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ ยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) การจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive education) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของสังคม โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของยุคดิจิทัลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ คือ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สะท้อนให้เห็นความสำคัญของระบบการศึกษาที่ต้องสามารถตอบสนองต่อการกระแสการเปลี่ยนแปลงและกระบวนทัศน์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนพรรณ ทรัพย์ธนาตล, 2554) สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ถึงกลางปี 2565 ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในทุกกระดับ นำไปสู่การปรับตัวสู่ชีวิตวิถีใหม่ (New normal) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ภายใต้แนวคิด โรงเรียนหยุดได้แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563) ส่งผลให้โรงเรียนทั่วประเทศต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้ง On-site, On-line, On-hand, On-air และ On-demand ตามความเหมาะสมกับบริบทและความพร้อมของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์สำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำและขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กในพื้นที่ห่างไกลหรือมีฐานะยากจน ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในโรงเรียนขยายโอกาสประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเชิงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่จำเป็น นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสส่วนใหญ่มักมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ทำให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลที่จำเป็นต่อการเรียนออนไลน์ได้ ข้อจำกัดด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตซึ่งมักไม่เสถียรในพื้นที่ห่างไกล และภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของผู้ปกครองในการจัดหาอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเชิงศักยภาพของบุคลากร ทั้งครูและนักเรียนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพและไม่สามารถให้การสนับสนุนบุตรหลานในการเรียนออนไลน์ได้อย่างเต็มที่ (รัชนิ เตชา และคณะ, 2568) ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning losses) ที่อาจนำไปสู่ผลกระทบระยะยาวต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ แม้ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะคลี่คลายลง และสังคมได้ก้าวเข้าสู่ยุคปกติวิถีถัดไป (Next normal) แต่ความท้าทายใหม่ยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัญหาระบบนิเวศทางธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัย วาตภัย ไฟป่า มลพิษทางอากาศ หรือสภาพอากาศแบบสุดโต่ง (Extreme weather) ดังเช่นกรณีการปิดโรงเรียนในฟิลิปปินส์เนื่องจากสภาพอากาศร้อนจัด หรือเหตุน้ำท่วมฉับพลันในจังหวัดเชียงรายที่สร้างความเสียหายอย่างรุนแรง (Grinin, L. et al., 2022) ภัยพิบัติเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนขยายโอกาสอย่างรุนแรงกว่าโรงเรียนทั่วไป เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากรในการฟื้นฟูความเสียหาย รวมถึงความสามารถในการปรับตัวเมื่อไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ได้ ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงต้องปรับตัวและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการบูรณาการเทคโนโลยีกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Sharma, R. C. & Kohli, D., 2024)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในโรงเรียนขยายโอกาสในช่วงโควิด-19 พบว่า ปัญหาและข้อจำกัดมีความรุนแรงและซับซ้อนมากกว่าโรงเรียนทั่วไป ด้านผู้เรียน พบว่า นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่จำเป็น โดยครอบครัวส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดหาคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนให้บุตรหลานได้อย่างเพียงพอ ในครอบครัวที่มีบุตรหลายคน การแบ่งปันอุปกรณ์กลายเป็นปัญหาสำคัญ ด้านสภาพแวดล้อมพบปัญหาข้อจำกัดด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่ครอบคลุมหรือไม่เสถียรในพื้นที่ห่างไกล และภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของผู้ปกครองในการจัดหาอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ด้านบุคลากร พบว่า ทั้งครูและนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน และขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพและไม่สามารถให้การสนับสนุนบุตรหลานในการเรียนออนไลน์ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ออนไลน์ การขาดสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนกลุ่มนี้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม ดังสะท้อนจากผลคะแนนการทดสอบ PISA-2022 ที่ต่ำที่สุดในรอบ 20 ปีในทุกทักษะ (Erdogdu, F. & Erdogdu, E., 2025) ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่บูรณาการการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to face) และการเรียนแบบออนไลน์เข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงบริบทเฉพาะของโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งด้านทรัพยากรบุคลากร และความพร้อมของผู้เรียน จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการเตรียมความพร้อมให้กับระบบการศึกษาในยุคปกติวิถีถัดไป (ศิริธร สุตตานนท์, 2567) โรงเรียนขยายโอกาสต้องเผชิญความท้าทายที่แตกต่างจากโรงเรียน

ประเภทอื่น เนื่องจากต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากร ขณะที่ต้องดูแลนักเรียนซึ่งมักมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนและขาดโอกาส วรวรรค์ รักเรืองเดช กล่าวไว้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้การศึกษาเปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย โดยเฉพาะการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและการใช้ชีวิตของเด็กในโลกดิจิทัล (วรวรรค์ รักเรืองเดช, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมุ่งศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในบริบทเฉพาะของโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับทรัพยากรและข้อจำกัดของโรงเรียนประเภทนี้ และประเมินคุณภาพของรูปแบบในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ รวมทั้งศึกษาผลการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยมีทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ มีทักษะชำนาญการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบและแนวทางของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป และแบบประเมินรูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการประยุกต์ใช้

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 คน เพื่อเข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบด้วยแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการประเมินถูกบันทึกและตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจำแนกประเด็นสำคัญและสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของรูปแบบ ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดความระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่มีหน้าที่การจัดการเรียนรู้ ในสังกัดโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 723 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในการประเมินรูปแบบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในการนำรูปแบบไปใช้งาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเครื่องมือได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อประสานงานไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือตอบแบบประเมินและจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนเป้าหมาย และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านการประชุมออนไลน์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เครื่องมือ ขั้นตอนการใช้รูปแบบ และแนวทางการตอบแบบประเมิน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบและคู่มือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปเผยแพร่และใช้งานจริงจากผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การสร้างและตรวจสอบรูปแบบของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การยก ร้างรูปแบบและการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผลการศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของการบริหารจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และยกย่องเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย และ 97 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 กระบวนการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย และ 20 ตัวชี้วัด องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Implementation) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Control & Checks) และการปรับปรุงและนำไปใช้งาน (Apply) โดยในการวางแผนนั้น มุ่งเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ การคิดค้นกลยุทธ์ที่เหมาะสม การวางแผนปฏิบัติการ การเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการสร้างระบบการสื่อสารสารสนเทศเพื่อการดำเนินงาน ส่วนการดำเนินงานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูผู้สอน การคัดเลือกครูตามความรู้ความสามารถ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งแบบออนไลน์ และแบบปกติ และการวัดผลประเมินผลตามวัตถุประสงค์

องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย และ 58 ตัวชี้วัด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพื่อการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การประชุมคณะครูเพื่อวิเคราะห์หลักสูตร ไปจนถึงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การทำประชาพิจารณ์ และการทดสอบประเมินผลก่อนนำไปใช้

องค์ประกอบหลักที่ 3 การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย และ 13 ตัวชี้วัด ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน องค์ประกอบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และการพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบปกติในชั้นเรียนและแบบออนไลน์ ส่วนองค์ประกอบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ประกอบด้วย เนื้อหารายวิชา การบริหารการจัดการเรียนรู้ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน การเรียนการสอนแบบปกติและแบบออนไลน์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดอัตราส่วนร้อยละการสอนแบบออนไลน์ต่อการสอนแบบปกติทั่วไปในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น คณิตศาสตร์ 50:50 ภาษาไทย 60:40 วิทยาศาสตร์ 60:40 เป็นต้น

องค์ประกอบหลักที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนากิจการการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย และ 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ การพัฒนากระบวนการบริหาร การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาปรับปรุงระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาสิ่งที่ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ โดยการพัฒนากระบวนการบริหารมุ่งเน้นการพัฒนาระเบียบขั้นตอนการบริหารสำหรับเทคโนโลยีสมัยใหม่และการเตรียมความพร้อมของบุคลากรสำหรับการบริหารในยุคใหม่ ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนเน้นการเตรียมความพร้อมให้ครูมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และพร้อมสู่ยุคการเรียนรู้แบบออนไลน์ ในด้านการพัฒนาปรับปรุงระบบการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับการจัดสร้างฐานข้อมูลความรู้ การสร้างเครื่องมือการเรียนการสอน และการเตรียมความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ส่วนการพัฒนาสิ่งที่ผู้เรียนควรได้เรียนรู้นั้นมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.46) และความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบหลัก พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.43) รองลงมาได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนากิจการการจัดการเรียนรู้ และการบริหารงานวิชาการสำหรับการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในยุคปกติวิถีถัดไป ซึ่งมีค่าเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.46, 0.49 ตามลำดับ) ด้านความเป็นไปได้ องค์ประกอบหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.51) รองลงมา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการสำหรับการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.57) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.53)

2. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป โดยภาพรวม มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบหลัก การส่งเสริมและพัฒนการบริหารจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ การเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.54) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) สำหรับความเป็นประโยชน์ การส่งเสริมและพัฒนการบริหารจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53) รองลงมา ได้แก่ การเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.62)

อภิปรายผล

1. สร้างและตรวจสอบรูปแบบของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไปที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การเรียนรู้แบบผสมผสาน และ 4) การส่งเสริมและพัฒนการบริหารจัดการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.46) และ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบได้มีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งได้ใช้แนวคิดทฤษฎีทั้งด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาเป็นฐานในการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากการนำแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิง มาปรับเปลี่ยนโดยเพิ่มมิติการควบคุม (Control) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารของฟายอล ที่ให้ความสำคัญกับการควบคุม บังคับบัญชา การกำกับสั่งการและการประสานงาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงศ์ ทับอินทร์ ที่พบว่า การใช้วงจรคุณภาพเป็นหลักในการบริหารงานวิชาการเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ รูปแบบ PIC&CA จึงมีความเหมาะสมกับการบริหารในยุคปกติวิถีถัดไปที่ต้องผสมผสานทั้งการเรียนแบบปกติและแบบออนไลน์ ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมติดตามที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานวิชาการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพื่อการเรียนการสอน (อีรพงศ์ ทับอินทร์, 2558) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รชฏ สุวรรณภูมิ และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ ซึ่งพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังระบุว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยในสามด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการพัฒนาการวัดผลประเมินผล (รชฏ สุวรรณภูมิ และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและการนิเทศการศึกษาในฐานะปัจจัยสำคัญของการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ อนงค์นาฏ หน่วยแก้ว และคณะ ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดอยู่ที่ด้านการนิเทศการศึกษา

รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่ชี้ว่าทั้งสองด้าน รวมถึงการจัดหาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับสูงสุด (อนงค์นาฏ หน่วยแก้ว และคณะ, 2568)

2. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไป สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผลการทดลองและประเมินรูปแบบในสถานการณ์จริงกับโรงเรียนวัดเขียนเขต ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดใหญ่ พบว่า รูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) และ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมาแล้ว จึงมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการบริหารการศึกษา (PIC&CA) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งองค์ประกอบย่อยการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงและนำไปใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพของเดิมมุ่งที่เน้นการดำเนินงานเป็นวัฏจักรในการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า การปรับปรุงและนำไปใช้งาน (A: Apply) มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์สูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน องค์ประกอบย่อยที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ การนิเทศการศึกษาที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก และพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่าผลการวิจัยทั้งสองชิ้นต่างชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่าการนิเทศการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความจำป็นต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และยังสะท้อนถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรภรณ์ คงกระจำ และคณะ ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งพบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และได้เสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน กระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน และปัจจัยส่งเสริม 5 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยนี้ (ภัทรภรณ์ คงกระจำ และคณะ, 2566) จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันในประเด็นที่การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องครอบคลุมทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การประเมินผล รวมถึงการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน อันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และการนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมสูงสุด นอกจากนี้ ผลการประเมินอัตราส่วนร้อยละของการเรียนการสอนออนไลน์ต่อการสอนแบบปกติทั่วไป พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากและมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด โดยอัตราส่วนที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา และการงานอาชีพและเทคโนโลยี อัตราส่วนที่เหมาะสม คือ 50:50 ส่วนกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และศิลปะ อัตราส่วนที่เหมาะสม คือ 60:40 ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตา ลาโกดม และคณะ ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทเรียนออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยพบว่า บทเรียนดังกล่าวมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 96.23/85.56 อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พร้อมทั้งมีดัชนีประสิทธิผล 0.70 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาร่วมกันจะเห็นได้ว่าผลการวิจัยทั้งสองขึ้นต่งยืนยันถึงประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทั้งในมิติของคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของผู้เรียน และความเหมาะสมของการจัดสัดส่วนระหว่างบทเรียนออนไลน์กับการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงแนวทางการจัดอัตราส่วนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองผลการศึกษเสริมกันและกันในการยืนยันว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน และเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ (มานิตา ลาโกดม และคณะ, 2567)

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไปที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบดังกล่าวได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยอาศัยหลักการทางวิชาการและมีการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีการทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ทำให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งควรมีการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และควรมีการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อให้การจัดการศึกษาในยุคปกติวิถีถัดไปมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคปกติวิถีถัดไปควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการออกแบบหลักสูตรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ควบคู่กับการเสริมศักยภาพครูด้านเทคโนโลยีและการปรับระบบการวัดผลให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้ การนำไปใช้ต้องคำนึงถึงบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบเครือข่าย พร้อมทั้งศึกษาวิจัยต่อยอดเพื่อหาอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างบทเรียนออนไลน์และปกติในแต่ละกลุ่มสาระ เช่น คณิตศาสตร์ 50:50 ภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ 60:40 และควรมีความยืดหยุ่นตามบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล นอกจากนี้ควรพัฒนาระบบนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อสนับสนุนครูในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะในศตวรรษที่ 21 ภายใต้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและการพัฒนาคู่มือที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในแต่ละภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและคุณภาพทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- ธนพรรณ ทรัพย์ธนาตล. (2554). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *Veridian E-Journal SU*, 4(1), 652-666.
- ธีรพงศ์ ทับอินทร์. (2558). การใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. *วารสารชุมชนวิจัย*, 9(2), 68-78.
- ภัทรภรณ์ คงกระจำ และคณะ. (2566). รูปแบบการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนชายแดนไทย กัมพูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *วารสารศิลปการจัดการ*, 7(2), 770-789.
- มานิตา ลาโถม และคณะ. (2567). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร*, 12(1), 141-153.
- รชฏ สุวรรณภู และสมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2565). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 241-254.
- รัชนี เตชา และคณะ. (2568). การบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของห้องเรียนประสิทธิภาพสูง. *Journal of Education and Innovation*, 27(1), 214-230.
- วรวรรค์ รักเรืองเดช. (2564). เติบโตกรรมและเทคโนโลยีด้านการศึกษารองรับ Next New Normal. เรียกใช้เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/977893>
- ศิริธร สุดตานนท์. (2567). การเรียนรู้แบบผสมผสานในวิถีชีวิตใหม่ของเด็กปฐมวัย. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 3(2), 140-160.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2567). ข้อมูลโรงเรียนในสังกัด. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2567 จาก <https://ptt2.go.th/home/school/>
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2563). เปิดเผยยุทธศาสตร์รับมือโควิด-19 ในไทย. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก <https://shorturl.asia/JBoWX>
- อนงค์นาฏ หน่วยแก้ว และคณะ. (2568). การบริหารงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์*, 7(1), 265-278.
- Erdogdu, F. & Erdogan, E. (2025). Beyond rankings: A multidimensional analysis of factors shaping student achievement in the PISA 2022 dataset. *Educational Review*, 7(15) 1-42.
- Grinin, L. et al. (2022). COVID-19 pandemic as a trigger for the acceleration of the cybernetic revolution, transition from e-government to e-state, and change in social relations. *Technological Forecasting and Social Change*, 175, 121348. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.121348>
- Sharma, R. C. & Kohli, D. (2024). Embracing digital transformation for sustainable development: The synergy between learning organizations, human resource management, and service quality. *Journal of Chinese Human Resources Management*, 14(3), 3-17.